

L'arribada

Sé que el taxi avança furiós entre el trànsit i, també, que l'Aitor i el taxista estan en silenci perquè totes les seves facultats es concentren a arribar al més aviat possible a l'hospital. Pressento la inquietud del conductor amb la mateixa claredat que noto, fregant contra el pòmul, l'aspror de la tapisseria, i conec el desconcert del meu home tan bé com l'olor sintètica dels cotxes, que ara em mareja intensament. Però mai no podré descriure el vehicle que m'està traslladant a l'hospital. No tinc forces per obrir els ulls, ni per moure'm de la posició en què m'he quedat quan m'han llençat al seient del darrere.

Tot d'un plegat, el cotxe s'atura. Al meu cervell hi ressona l'esgarip sec del fre de mà. M'estiren fora del taxi, m'asseuen amb presses en una cadira de rodes i algú demana si m'he pres alguna cosa.

—No! —diu l'Aitor—. És la malària!

Sospiro i, com que el cap em penja enrere, m'escorro una mica avall perquè el clatell em quedi recolzat al respatllet. I torno a sospirar. D'alleujament. Per fi tothom coincideix que tinc la malària. Per fi! I se'm fa un nus a la gola mentre em sento transportada per passadissos interminables, acompanyada del grinyolar de les rodes, perquè recordo la incomprensió i la impotència dels darrers dies.

Recordo que fa unes nits em vaig llevar de matinada per culpa d'un atac de tos. Era una tos nerviosa i seca. Tenia molt fred i mal de cap. Em vaig posar el termòmetre i tan bon punt vaig veure fins on havia arribat el mercuri, vaig saber que havia enganxat la malària. Després no vaig poder conciliar el son en tota la nit. La imaginació, desfermada i salvatge, m'induïa a afigurar-me una malaltia atroç de la qual l'únic que en sé és que en moren els humans més pobres del planeta. Fora d'això, la malària és, ras i curt, l'infern.

L'endemà d'aquesta nit de vetlla, els coneguts, els amics, els veïns, els parents, tots coincidien que havia enxampat la grip. Jo em queixava d'uns forts dolors a les articulacions dels genolls, dels malucs i de les lumbaris per saber si aquells símptomes eren els que havien patit els altres malalts. Se'n reien.

—Aquest any la grip és especialment dolenta, ja et pots preparar!

Tots en coneixien un que havia estat una setmana a trentanou de febre, l'altre que va tornar a la feina després de la grip amb cara de mort i un de més enllà que pensava que es moria. Mirava de creure-m'ho. De fet, aquell dia la febre potser no em va pujar tant. Necessitava creure-m'ho..., però una mena d'intuïció amb regust catastròfic em repetia constantment que la grip no era el meu mal.

L'endemà la febre m'havia pujat. Em sentia dèbil i molt cansada. Els antitèrmics no em feien efecte. Al Centre d'Atenció Primària em van recomanar alternar Gelocatils i Aspirines cada quatre hores. I llavors, per primera vegada, amb una inseguretat que no em coneixia, li vaig fer saber al metge que creia que tenia aquella malaltia tropical.

No en va voler saber res.

Vaig insistir: feia quinze dies que havia tornat de Mali; no m'havia pres les pastilles contra el paludisme perquè altres vegades m'havien produït efectes secundaris; durant el viatge m'havien picat els mosquits, i sempre havia dormit al costat de

persones amb la malària crònica. O sigui que era molt fàcil que un mosquit els piqués a ells i, després, a mi.

Ximpleries!

Ximpleries!, deia l'Aitor.

Ximpleries!, deia tothom.

I llavors callava. Perquè a part dels arguments amb què intentava convèncer-los, hi havia l'advertiment d'aquell bruixot cec que vaig conèixer durant el viatge. Ell em va avisar, però això no li ho podia explicar a ningú. Quan arribés a casa emmalaltiria, va dir-me sense moure cap muscle de la cara. El vaig mirar. Es mofava de mi? D'una blanca que, asseguda en un autocar africà, devia semblar una extraterrestre? Els ulls sense vida del cec no em van treure de dubtes. Van ser les següents paraules les que em van accelerar el cor. Serios, l'home continuava: així que tingués els primers símptomes de la malaltia, havia de reaccionar ràpidament perquè en aquella malaltia m'hi jugaria la vida.

Els primers dies, doncs, enmig dels deliris de febre se m'apareixia la cara del bruixot. I és que, no sé per què, creia més en les seves paraules que no pas en l'evidència dels símptomes. Però, a qui explicar-ho? Qui m'escoltaria? En les mentalitats occidentals tot el que creu en el món ocult que tanta importància té a l'Àfrica es titlla de tocacampanes. Argumentar que tenia la certesa que en tot allò m'hi anava l'existència, simplement perquè un desconegut que vaig conèixer durant el viatge m'ho havia pronosticat, seria jutjat com a superstició.

I així va ser com en un moment donat vaig començar a notar que se me n'anava el cap; i tremolava; i la febre encara va pujar més i vaig començar a suar fins a deixar els llençols xops i el cos extenuat. Tossia, el cor em galopava al trot, i la febre i els ànims ara pujaven, ara baixaven. En els moments més àlgids de temperatura era incapaç de pensar en res i, quan em baixava, mirava de convèncer-me que tot anava millor. I llavors experimentava una calma àrida perquè qualsevol gest em recordava que, possiblement, al cap d'unes hores, la febre em tornaria a pujar i tal vegada no em baixaria mai més.

Recordo una altra nit sense dormir i una matinada amb el cap adolorit i ple de malsons.

Va ser ahir?

Sí, ahir..., diumenge. Algú m'arrencava la pell i a sota se'm veien els músculs. El meu cos es convertia en un dibuix d'anatomia i, peça a peça, algú m'anava traient els músculs mentre pronunciava el seu nom: l'esternocleidomastoïdal, el pectoral major, el bíceps, el tríceps, els bessons... A sota dels músculs apareixien els ossos, que lentament algú anava desencaixant de les articulacions: les falanges, els ossos del carp i del metacarp, el cúbit, el radi, l'húmer, la clavícula, l'omòplat...

Al matí no tenia gota de febre i vaig respirar alleujada: potser sí que tenia la grip. Per fi havia fet el canvi i el meu cos començaria a millorar. Quin pes que em treia del damunt! Però a la tarda m'adonava que allò tan sols havia estat un respir abans del deliri perquè en un moment em vaig posar a quaranta i mig i vaig començar a intuir que la febre se m'enfilaria amunt, amunt, com una heura mortífera, fins a ofegar-me.

Vaig instar l'Aitor a trucar a urgències.

—Però si és diumenge!

—És igual. Em trobo molt malament.

—És normal. És la febre.

—Truca!

—D'acord, però parles tu.

El metge, el mateix amb qui havia parlat des d'un principi i sempre per telèfon, empipat perquè l'importunava a mitja tarda d'un diumenge d'hivern, va insistir que era la grip. Em recomanava submergir-me en aigua tèbia i així ho vaig fer. Tremolant sense saber ben bé per què, potser de fred, d'angúnia o de por, vaig entrar a la banyera i en vaig sortir tal com hi havia entrat. La mullena no va servir de res.

Avui, després d'una altra nit d'insomni i de nervis, m'he llevat enfebrada, tan dèbil que no podia aguantar el telèfon, i he pres una resolució transcendental: trucaria al Servei de Medicina Tropical de Barcelona. M'ha envaït un cert sentit de

culpabilitat per fer-me tan pesada, però volia sortir de dubtes. Trairia el metge que m'havia assegurat que només patia una grip forta; trairia coneguts, amics i familiars, que se'n reien de les meves fantasies; trairia l'Aitor, que, escèptic, estava emprenyat per haver d'encarregar-se tot sol de la botiga i de la nena i ja portava mesos de tensió acumulada per culpa meva. Però jo havia de parlar amb el Servei de Medicina Tropical.

Quasi no m'han deixat acabar de parlar. M'han fet baixar immediatament a Barcelona per a fer-me l'anàlisi i, a partir d'aquest moment, he tingut la certesa que, per part meva, ja no podia fer res més. La decisió de telefonar ha estat el meu darrer esforç mental. Ha estat la reacció ràpida que em va recomanar el bruixot: «hauràs de reaccionar ràpid perquè en aquesta malaltia t'hi anirà la vida!». Els tremolors, la debilitat de nits sense dormir, el cap emboirat i ple de malsons m'han impedit arribar més enllà i m'he quedat sense esma. M'he sentit desplaçada per carreteres comarcals i autopistes. Hem arribat a Barcelona i l'Aitor m'ha ajudat a caminar fins al CAP de les Drassanes. Ens han fet esperar. Tenia fred, tremolava, tossia. L'Aitor i jo érem els únics blancs de la sala d'espera. La resta eren immigrants de totes les races. D'altres vegades, quan hi havia acudit per posar-me les vacunes prèvies als viatges, havia coincidit amb diversos viatgers, però avui no n'hi havia cap. La majoria eren foscos. Com el cec que m'havia advertit. Com tothom, a Mali.

Per fi m'han fet passar i m'han punxat el dit. Abans de saber el resultat ja han entrat alguns metges i infermeres a veure'm. Algú ha dit que el meu aspecte és el típic d'una persona afectada per la malària, però que era la primera vegada que l'observaven en una persona de raça blanca. Per això em miraven amb curiositat: el rostre sense sang, les convulsions involuntàries, l'expressió desconcertada... L'has enganxada ben enganxada, m'han dit sense connotació de retret.

I ara, per fi, em transporten per passadissos i sento el grinyol de les rodes de la cadira. I recordo la cara de sorpresa de l'Aitor

en confirmar-se que, realment, havia agafat la malària; recordo el mareig i el defalliment que he sentit mentre esperàvem el taxi; les mirades fosques dels immigrants quan han vist que em desplomava als seients... Recordo com m'han agafat mans de colors i m'han llançat a dins del taxi, i com l'Aitor ha indicat al taxista que havíem d'arribar urgentment a l'hospital del Mar.

De cop la cadira s'atura com una estona abans ho ha fet el taxi, però, en comptes de sentir l'esgarip del fre de mà, es fa un silenci espès. Balsàmic. Només m'arriben, llunyanes, unes converses jovials.

Passa l'estona. Aconsegueixo obrir els ulls. Sóc en una gran sala on hi ha gent estirada en lliteres amb els seus acompanyants, i una mena de taulell d'on provenen les xerradisses del personal mèdic. Sembla que ningú no tingui pressa. De tant en tant passa alguna infermera que em mira amb menyspreu. Em deuen prendre per una drogodependent. M'estranya aquest menyspreu. M'estranya que m'ignorin quan un metge del Servei de Medicina Tropical ens ha advertit que urgeix subministrar-me el tractament tan aviat com sigui possible. Miro tot el que em permet l'angle de visió sense moure el cap i, quan no puc mantenir els ulls oberts, els torno a tancar. El temps se'm fa etern. Per què ningú no em fa cas? Han dit que estic greu! Que potser estic morta i no me n'adono? És això?!

Una infermera impassible, sense presses, em duu a una habitació de rajoles blanques, asèptiques i fredes, amb una llitera al mig. Amb desgana, em demana una cosa que no entenc. Què diu? Em costa entendre-ho perquè el meu cervell funciona a mig gas. Tinc records, tinc sensacions, però em costa connectar amb l'exterior. Jo estic en un món i el que veuen els meus ulls quan aconseguixo obrir-los forma part d'un altre. Ho repeteix. Em demana si tinc forces per aixecar-me i despullar-me. Ara sí. Ho entenc. Reacciono i em sento pronunciar un feble «sí». De cop m'envaeix un gran optimisme perquè sóc conscient que, per fi, estaran per mi i em medicaran. Llavors escolto el frec de la cortina que ha tirat la infermera en sortir i,

sense deixar de tremolar, em començo a despullar. Mentalment avanço els gestos que he de dur a terme: primer, treure'm les sabates; ara, els mitjons; els pantalons; el jersei... Sí, així, a poc a poc, ho estàs fent molt bé. No et desconcentris! Però quin fred que tinc! Ho fico tot en una bossa de deixalles negra, i llavors m'adono que als peus de la llitera hi ha un drap blanc. Sembla un llençol, però és estrany perquè a la llitera ja n'hi ha un. A més, aquest és més petit. El desplego. Les gemmes dels dits s'han tornat insensibles. Toco el llençol sense tocar-lo. És del tot insòlit perquè, tanmateix, el toco perquè es mou. El drap té un parell de forats. Em miro els braços. Sí, són els forats pels quals he de passar els braços. També té unes betes, però no em veig amb prou perícia com per lligar-les.

L'exercici m'ha esgotat. M'estiro a la llitera, em tapo amb el llençol blanc, que em sembla massa prim i, després de tancar els ulls, sospiro de nou. Ja poden entrar a fer-me el que vulguin. Que em punxin, que m'afartin de pastilles i de química, que em facin el que vulguin, però que em treguin del damunt els terribles paràsits que em provoquen aquest malestar i tanta bogeria. I el fred... No hi ha cap manta a prop? Sóc incapaç de tornar a obrir els ulls, incapaç d'aixecar el braç per mirar el rellotge. El meu cos és de plom i ha quedat enganxat a la llitera. Quina hora deu ser? Hem sortit a mig matí de Trempe i potser ja són les set de la tarda. I no he menjat res!

Passa l'estona. Tinc la certesa que em moriré de debilitat en aquesta petita sala blanca on no existeix ni el dia ni la nit. Una sala eterna, immutable al pas de les hores. No és així, la mort? Una sala com les habitacions dels hotels de pas, situats en espais tan lletjos que les cortines sempre estan tirades i els qui les ocupen no saben on són. L'hotel de Marsella on vam dormir amb l'Aitor abans que volés cap a Mali era d'aquest estil. En una esplanada tètrica, a prop de l'aeroport. El despertador havia sonat a les set i, sense cap referència de claror externa, vam haver de creure que havia arribat el matí. Després d'esmorzar, vam anar a l'aeroport, a cinc minuts d'aquell

hotel de plàstic. Un hotel per ser visitat tan de passada que tot era prefabricat. Fins i tot el menjar. Fins i tot el somriure de la recepcionista i de les cambres. Tot sintètic i d'un sol ús, com en els hospitals. Tot asèptic. Llàstima que la infermera que m'ha fet despullar no hagi dibuixat un somriure. Li ho hauria agraït. Necessito més que mai un gest humà, salvatge, primari. Un somriure. Ni que sigui fals. Perquè em sento sola. Vulnerable. Però, per què no callen els de darrere de les cortines? De què parlen? Tinc la mateixa sensació que experimento al principi dels viatges: una por barrejada amb ànsies que passi alguna cosa. La mateixa sensació que vaig sentir a l'aeroport quan, davant del taulell on es facturaven els equipatges, una cua d'occidentals de motxilla i botes de caminar també parlaven animosament. Parlaven tots menys nosaltres. La majoria duïen passaports i bitllets a les mans i la seva indumentària era tan afí que em va recordar una corrua de formigues carregant molletes de pa. Indumentària de Coronel Tapioca. Pel que vaig escoltar, anaven a passar una setmana al país *dogon* amb una empresa de trekkings organitzats.

Em va decebre tanta blancor de pell. D'altres vegades el viatge amb l'avió ja havia resultat exòtic: la majoria eren negres i tot en ells, des dels amples vestits fins als equipatges de caixes i bosses lligades amb cordills, ja m'havia fet sentir com a l'Àfrica.

L'Aitor em va acompanyar fins a l'entrada de l'embarcament.

—Em vindràs a buscar, a la tornada?

—Ja ho veurem...

El comiat va ser glacial. Ni un breu petó als llavis. Quan vaig veure com s'allunyava, els ulls se'm van omplir de llàgrimes. Només ens separàvem quinze dies però, així i tot, no podia evitar aquell sentiment de tristesa. Em sobrevé en tots els comiats, però, en aquella ocasió i a causa del que havia passat els darrers mesos, el sentiment encara era més fort.

Tristesa.

Compassió.

Alleujament.

Potser m'hauria entretingut en aquella melangia si no fos perquè, d'esquitllentes, vaig veure com una noia em mirava amb ganes d'entrar en conversa. Tenia l'aspecte de la infermera? No, no tenia res a veure. Aquella noia era rossa, parlava un francès incapaç de dissimular erres nòrdiques i semblava simpàtica. Molt simpàtica. El que passava era que a mi, en aquell moment, no em venia de gust conversar amb ningú i vaig optar per fer-me la distreta:

—Vas a Gao?

—No ben bé... —un somriure amable i final de la conversa.

Era millor així. Altrament, com que les dues viatjàvem soles, hauríem hagut de compartir caminades pels passadissos buscant un tema per omplir els silencis, hores d'avió explicant on anava i per què hi anava... Francament, no em fascinava la idea. En aquells moments la meva única ambició era sobreposar-me al trasbals d'allunyar-me de l'Aitor i, al moment de pujar a l'avió, trobar un lloc al costat d'una finestra per enganxar-hi el nas.

Per això, una vegada a la sala d'espera, em vaig situar a prop de les hostesses. Així que comencessin a recollir les targetes d'embarcament, em llançaria túnel enllà per accedir a l'avió abans que estiguessin totes les finestres ocupades. Vaig seure i em vaig dedicar a observar els altres passatgers. La música de fons era neutra. Somnífera. La decoració era estàndard, igual que els burgesos que esperàvem: gent amb afany de desconnectar de la vida agitada i que, en tornar del viatge, presumiríem d'haver estat a l'Àfrica:

—A l'Àfrica, dius?

—Sí, sí, a l'Àfrica, un viatge preciós!

I durant un temps, amics i coneguts badallarien davant les interminables diapositives mentre els grans aventurers explicaríem una vegada i una altra les mateixes anècdotes.

A la sala d'espera els grups de passatgers seien en els bancs de fusta ondulada aplegats segons les avinences. La majoria

eren parelles de cinquanta a setanta anys, clients de l'agència francesa de trekkings. Quasi tots fullejaven la guia Routard. També hi havia alguna parella més jove, amb aires de voler passar tres mesos voltant per l'Àfrica Negra. De solitaris, pocs: un parell de nois que havien entrat en conversa —un amb rastes i l'altre pèl-roig, d'aspecte tímid—, la noia rossa que llegia un llibre, i jo. Per acabar, el grup de dones amb edats dels quaranta als cinquanta consagrades a xerrar i a riure amb el guia, eren com tórtoraes parrupejant entorn de l'estarrufat colomí. Parrupejant i murmurant com els d'aquesta sala espacial situada en algun punt de la galàxia.

Quanta estona fa que sóc a la llitera? Anys? Setmanes? Minuts? Per sobre de les converses del personal m'arriben les queixes d'algun malalt que gemega i llavors tinc la certesa que moriré aquí mateix, sense que ningú se n'assabenti. I noto que començo a somicar. Amb els ulls tancats crido l'Aitor, fluix perquè em sento defallir i perquè qualsevol so em ressona a dins del cap. Però em sento pronunciar el seu nom i penso que si em pogués aixecar... Si em pogués aixecar aniria a recepció i els esbotzaria que això és una vergonya, que ens han dit que la situació era urgent. On és el llibre de reclamacions? Però no..., no puc moure'm. El meu cos pesa tones i s'ha encastat per sempre més en aquesta llitera dura i freda com la mort. Cridaré més fort:

—Aitor! Que no hi ha ningú? No em sent ningú...

Ningú no em fa cas i cada vegada tinc més set. Fins que no puc cridar perquè se m'ha quedat la llengua enganxada al paladar i noto la gola esquerdada de tanta sequedat. I em ve al cap, com si fos un mantra: «qui espera, desespera»; «qui espera, desespera»...

No em va servir de res situar-me a prop de les hostesses ja que primer van fer passar els passatgers de París, que havien fet escala a Marsella, i després la resta. Els de París mostraven una targeta roja. Roja com un semàfor que va fer aturar els passatgers entre els quals em trobava. Per un moment, vaig veure com les esperances de compartir el viatge amb una finestra s'esfumaven.

Però només va ser un ensurt momentani perquè de seguida vaig remarcar que el que semblava un avantatge evident per als de París, en realitat era un cop baix: en comptes de passar directament a l'avió per un passadís, els van fer pujar a un autobús i els primers van quedar al fons mentre que els últims vam quedar més a prop de les portes. «Els darrers seran els primers».

Ja a dins de l'autobús vaig distingir, entre els caps, el de la noia rossa. Parlava amb els altres dos solitaris, però em mirava de reüll. En obrir-se les portes, ràpid però procurant que no se'm notessin les intencions, vaig sortir entre els primers i vaig pujar les escales d'accés a l'avió. Tenia tants llocs per escollir que no sabia on anar. Em vaig decidir per una finestra on l'ala no em restava la visió i, de seguida, amb certa angoixa, vaig veure com la noia rossa i els seus nous amics s'apropaven pel passadís central. I els dos seients del costat encara no eren ocupats! I jo no tenia ganes de parlar amb ningú! Què fer? Estirar-m'hi al damunt simulant una mala educació digna dels humans més primaris? Col·locar-hi la motxilleta i la ronyonera com si els ocupés per a uns amics? Escopir-hi? És clar que ells eren tres i només hi havia dos seients...! Amb una mica de sort... Quan faltava poc per tenir-los al davant, una parella es va decidir pels seients veïns. No sabien el pes que m'havien tret de sobre! Quan la noia rossa va passar pel costat només em va caldre saludar-la amb un somriure hipòcrita i cortès, i observar plàcidament com s'allunyava cap al fons de l'avió.

Però estava vist que la noia, o bé li havia caigut en gràcia, o bé era extremadament sociable. Uns moments abans que tanquessin les portes algú em picava l'espatlla. Era ella.

—Si vols, tenim un lloc per a tu allà al darrere.

No m'ho vaig pensar dos cops. Amb el meu francès maldestre acompanyat d'una rialleta amb pretensions amables, em vaig sentir dir:

—Prefereixo una finestra. Gràcies.

Només en tornar-me a quedar sola vaig ser conscient de la meva rudesia. Merda! Acabava de confessar a un ésser humà

que m'estimava més la companyia d'un marc amb un tros de vidre, a la seva. Per dues vegades havia renunciat a l'escalfor humana a favor d'una finestra. És que potser era antisocial i encara no me n'havia adonat? Tenia un caràcter esquerp? Se m'estava agrejant l'humor? O és que tal vegada era fetitxista de les finestres sense saber-ho? Coi de rossa! Ara em feia pensar! És cert que sempre m'he trobat més a gust en grups reduïts i m'ha agradat tenir espais per anar al meu aire, distanciar-me de la gent per observar-la millor. Però d'aquí a ser eixuta! El més normal seria que una dona solitària acceptés la companyia de l'altra gent. Potser no sóc normal. Potser aquells dies estava fastiguejada de tot. O potser en aquell moment em seduïa estar amb la meva pròpia companyia i prou. Sí, devia ser això. La vida és plena d'aquestes contradiccions. Quan necessitem companyia estem sols i quan volem estar sols ens surten amics de sota les pedres. El problema ve quan depenem dels altres per a qualsevol cosa. Per exemple, per beure una mica d'aigua, que és imprescindible per a una vida que ara noto que se m'escapa. Perquè m'estic quedant seca.

De cop algú entra a la sala de rajoles blanques. Amb un esforç sobrehumà, obro els ulls i li dic que tinc set. La noia em mira, fa mala cara i desapareix per la cortina. Em baixa l'autoestima a les clavegueres fins que, pocs segons més tard, el soroll de l'aixeta m'indica que algú omple un got. És la infermera! M'ofereix aigua pensant en una altra cosa. M'incorporo, bec sense deixar de tremolar i li dono les gràcies com si m'hagués salvat la vida. Però aviat se'm torna a assecar la gola i barrino que li hagués hagut de dir a la noia que no he menjat res des del matí, que m'és urgent rebre el tractament. I penso en l'Aitor, que és a fora, convençut que m'estan curant! I penso en l'Aitor, que era a fora, convençut que l'avió s'havia enlairat quan, de fet, ja duia dues hores de retard... I penso en mi, que m'entretenia mirant uns treballadors que, sobre l'asfalt, s'afanyaven en els darrers preparatius. D'altres pujaven als vehicles i s'apartaven de l'aparell. Més enllà

petits camions arrossegaven els remolcs plens d'equipatges. L'aeroport era una gran explanada. Era tan gran que, mirant-la a distància, els avions semblaven de joguina. Sempre m'ha impressionat, això. Tenen l'aparença de ser petits i, en canvi, a mesura que t'hi apropes, vas entenent que tota la gentada, amb els seus equipatges, càpiguen a dins.

L'avió s'havia d'enlairar a les nou, ho va fer a les onze, i ningú no es va disculpar pel retard. Una manera de fer molt a l'africana. Ja anava bé començar a preparar als europeus per acostumar-los al que es trobarien al cap d'unes hores.

A través dels altaveus, la cantarella nasal de les hostesses va informar que el vol duraria quatre hores i quart.

En guanyar una mica d'alçada, em va sorprendre constatar que érem a tocar del mar. Els ocells gaudeixen de més perspectiva que els humans: de tant que toquem de peus a terra no sabem on som. Vaig sobrevolar núvols en un estat de suavitat general i em vaig enorgullir d'experimentar aquella normalitat fins i tot en l'aparatós enlairament. Era una esponja i de sobte em sentia feliç. Només he tingut por quan he pujat a l'avió amb la Leire ja que llavors els pensaments no s'escapen del possible accident, de la caiguda en picat o de l'explosió sobtada. Sentiments de mare. Només de mare. He parlat amb altres a qui els succeeix el mateix.

Llavors, per primera vegada en molts dies, els nervis d'abans del viatge es van començar a esfumar. No sé per què em passa, això. Sempre les mateixes pors: a la il·lusió de fugir de les obligacions i de la vida rutinària, s'hi barregen imatges d'accidents que acaben en hospitals remots i precaris; al projecte de navegar pel Níger, escenes de cocodrils esquarterant cossos humans a dentegades; dormir al ras implica mosquits injectant-me la malària i lleons ensumant el sac de dormir... Sempre aquesta imaginació desbordant farcida d'estampes terrorífiques. Als ulls dels altres, el fet de marxar a l'Àfrica i deixar la filla, l'home, la sogra, el gos i el jardí per viure una aventura els deu semblar l'actitud pròpia d'una mare valenta, però també inconscient, boja, egoista i cruel. Ningú no s'imagina que sóc

de mena poruga i tothora m'acompanya el sentit de culpabilitat: si mentre sóc fora a la Leire li passa alguna cosa no em podran avisar, si a l'Aitor li agafa un altre atac d'ansietat no en sabré res... Fora! No volia pensar-hi més, en tot allò!

La gent feia capcinades. Em vaig fixar en el perfil d'un noi de l'altra filera de seients, amb aspecte d'interessant. Semblava interessant perquè, des que havia segut, dormia. No s'havia dignat a obrir els ulls ni en l'enlairament de l'avió. Aquella absència en el món dels somnis la trobava atractiva per bé que era l'actitud inversa a la meua. A mi em faltaven ulls per copsar-ho tot. Vaig somriure: devia fer ulls de mussol i moviments de cap gallinacis. Els de darrere del meu seient devien veure un tros de cap que no parava quiet: s'enfonsava per escriure, es girava de perfil i s'enganxava a la finestra, es tombava cap a l'altre cantó i s'aixecava per mirar els passatgers. La parella del costat dormien i roncaven. Tothom anava curt de son. A l'avió es respirava un ambient de repòs silencios molt semblant al que jo experimentava en aquells moments. Un repòs que, des que va néixer la Leire, només havia aconseguit en els tres viatges anteriors que havia fet a Mali. Un repòs que ja fa massa estona que dura en aquesta habitació de rajoles blanques.

El frec de la cortina em fa obrir els ulls. Entren dues noies. Semblen una metgessa i una aprenent. Amb el cap emboirat, els dic tot el que m'ha quedat pendent d'explicar a la noia de l'aigua. De seguida me'n penedeixo: és evident que totes aquestes súpliques són faramalla verbal. A qui li importa que no hagi menjat res des de l'esmorzar, que baixi del Pirineu i que hagi viatjat tres hores fins arribar a Barcelona? Quina importància té que els del Servei de Medicina Tropical hagin dit que urgia medicar-me? Sense escoltar-me, la suposada metgessa dóna indicacions a l'altra de com ho ha de fer per punxar-me i instal·lar-me el gota a gota. L'aprenent sua, nerviosa fins al moll de l'ós. Deu ser la primera vegada que punxa algú. Em fa molt mal perquè no troba la vena, però considero positiu que m'alimentin per aquest mitjà i no em queixo. Almenys recuperaré forces.

Després em sento transportada amunt i avall per passadissos. Sóc al damunt de la llitera. Tanco els ulls per no marejar-me en veure passar el sostre. Em fa l'efecte que anem a molta velocitat. La llitera s'atura. Sóc en una sala gran, plena de malalts separats per mampares de roba. Allà em passen a un llit a força de braços. Ja torno a abaixar les parpelles quan sento el meu nom...

—Neus!

És l'Aitor! Que agradable, veure'l. Quin descans! Ha calgut el viatge a Mali i, ara, la malaltia, per adonar-me del nostre lligam i del mal que li vaig fer. La mort a la vora, en comptes de tancar-me els ulls, me'ls obre. Tanmateix, no li dic res de tot això. Només li dic que fins ara no m'han visitat i ell només em diu que aquesta sala és la prèvia a l'ingrés. Al cap de poc, arriben les dues primeres píndoles de quinina. Roges com la sang que ara tinc bruta i s'haurà de netejar. Crec entendre que durant uns quants dies les hauré de prendre cada sis hores, juntament amb una píndola verda, que és un antibiòtic, i una blanca, per baixar la febre.

I tornen a passar els minuts. A mesura que queden llits lliures, els malalts se'n van cap a les habitacions. El moviment dels llits de rodes és constant i, per un moment, m'imagino que el llit és el nostre cotxe esperant per entrar a l'aparcament del centre de Barcelona. A la pantalla lluminosa exterior, amb lletres roges, es llegeix que l'aparcament està complet, però no en fem cas perquè sabem que constantment hi ha cotxes que surten i entren. I per això esperem. Com ara, que també espero i sé que tard o d'hora podré aparcar el meu llit de rodes en un lloc menys transitori.

Al nostre voltant tothom és gent gran. M'agradaria observar l'entorn, però no puc. No puc alçar els ulls i els mantinc sempre baixos, amb la mirada fixa al llençol que em tapa les cames, talment muntanyes enfarinades de neu. Les muntanyes de l'Atlas, que vaig sobrevolar quan em dirigia a Mali. I penso que quan la Leire sigui més gran estaria bé fer una travessa pels poblats berebers del Marroc: un ruc per carregar-la a ella i a les motxilles, un

guia local, les nits a la vora del foc... Somnis i més somnis que mai no es faran realitat. No amb aquesta filla. No per les serralades marrons que veia des de l'avió. Com devia ser el món, quan tot era oceà? Des del cel estant, era com si veiés el fons del mar. En comptes d'aigua hi havia l'atmosfera: els rius eren serps de mar immenses, els pobles —dispersos i escassos—, bandes de peixos estàtiques; els monticles, estrelles irregulars. Una ratlla artificial, recta i arbitrària, assemblada a les que divideixen els antics països colonials, es perdia en l'infinit. Res a veure amb el paisatge sinuós que tallava per la meitat. Tal vegada era la mítica ruta Alger-Tamanrasset-Agadés? La famosa transsahariana que s'abandonà en esclatar la guerra d'Algèria? De cop, el relleu va fer la impressió d'un òrgan humà gegant: artèries ramificades en innumbrables venes tortuoses, turons a tall de vísceres... La sang. La sang infectada pel maleït mosquit.

Em porten un plàstic per pixar-hi a dins, estirada. Em deixen el plàstic a sobre de les cames, però sóc incapaç de tocar-lo. El plàstic blanc em remet als ambients lúgubres de manicomis d'abans de la guerra, a geriàtrics ròncs que mai no he visitat. No puc utilitzar-lo. Em fa tanta angúnia que decideixo fer un esforç i caminar fins al lavabo. L'Aitor m'ajuda a aixecar-me i, com una vella més de les que hi ha a la sala, m'acompanya passet a passet. A mi, que no aparto la vista del terra, i al pal de rodetes amb el sèrum.

Altra vegada al llit, el mareig és immens i se m'acut posar-me una mica de colònia al coll i al clatell per refrescar-me. L'olor em fa venir basques i vomito bilis. I m'obligo a fugir de tot això per pensar en aquell moment sublim, en volar sobre dunes daurades, en què milers de petits núvols van deixar petons d'ombres sobre el desert del Sàhara. I m'obligo a pensar en els relleus de pedres i els grans remolins immòbils de sopes de fang, que em recordaven els quadres d'en Miquel Barceló. I evoco els amfiteatres terrosos de formes arítmiques, amb les llepades d'argila, els llacs de sorra negra, verda, marró, vermellosa, ocre, grisa... I aquell noi interessant...

Aquell noi, més que absent, devia estar malalt. Perquè no va tocar el dinar. Ni el va mirar. Havia continuat dormint amb la boca oberta mentre jo el devorava. Només es van salvar de la meva fam entusiasta els sobrets de la sal i el pebre. De la resta només en van quedar les carcasses. I això que entre els seients l'espai era minso i el fet de menjar era una operació incòmoda si es volia evitar que caigués la safata amb el suc de la carn a sobre del veí. Era qüestió d'engolir amb els mínims gests, saber moure's amb lentitud i tenir habilitat per fer-ho cabre tot a la tauleta plegable. Vaig menjar tan de gust... El fet de no haver de cuinar m'obre la gana. En acabar, em vaig refregar la tovallola impregnada de colònia per la cara, les mans, els braços... Em sentia satisfeta d'haver fet tan bon paper. En canvi, el noi interessant... Definitivament, no estava absent. Ni adormit. Ni malalt. Estava molt marejat. Va obrir els ulls, va remenar nerviós la butxaca de la part posterior del seient del davant, en va treure una paperina, i va descarregar el seu malestar. Llavors el vaig deixar de trobar interessant i vaig tornar a la finestra, que era un imant poderós. Perquè sobrevolar el Sàhara era com sobrevolar una lluna sense cràters. Jo era una astronauta a punt d'aterrar-hi mentre els núvols, el desert i els meus pensaments, prenien relleus diferents.

Em porten el sopar en una safata i, com el dia de l'avió, m'hi predisposo bé i amb entusiasme. Però en posar-me un tros de verdura a la boca, noto que allò és un tros de fusta! Incapaç d'engolir. Incapaç de menjar res. Deixo el sopar intacte i em desanimo perquè sóc conscient que per tenir forces he de menjar. No dic res, però l'Aitor no perd petja dels meus moviments.

—T'he portat una cosa —em diu—. Crec que et farà il·lusió.

De dins de la butxaca de l'abric en treu el petit quadern on, a les tapes, hi ha impreses unes peres verdes.

—El quadern del viatge! D'on l'has tret?

—El tenies a sobre de la tauleta de nit i he pensat que, si hàviem de quedar-nos a Barcelona, et faria companyia.

Em quedo muda. Quin detall! És el quadern del viatge a Mali. El quadern que em vaig endur per omplir-lo de records

per a la Leire. Allà hi tinc els retalls del viatge en forma de poesies, dibuixos, apunts i fotografies. El tenia a sobre de la tauleta perquè, abans que m'agafessin les febres, aprofitava els vespres per enganxar-hi les fotografies que havia revelat a la tornada. Quan el tingui ple, li regalaré a la Leire. Ella mai no el podrà llegir, però almenys mirarà les il·lustracions.

Observo les tapes castigades i brutes i a la del darrere m'entretinc a treure amb l'ungla un mosquit fossilitzat. Després faig passar les pàgines com un ventall, però com que algunes s'han arrancat de l'espiral i la majoria tenen els cantells recargolats i fets malbé, els fulls passen apilotats. Gairebé tot el tall del davant està clapejat de taques amb diverses tonalitats de marró que entren a dins dels papers i, en algun cas, han emboirat el final d'algunes paraules escrites amb bolígraf blau. Són taques de te, del dia que vam navegar pel Níger. Obro la primera pàgina, íntegra, sense cap taca que desdibuixi les lletres, i provo de llegir la poesia que vaig escriure des de dalt de l'avió.

*Nuvolades i pensaments saluden
i se'n van sens que m'adoni del canvi...*

Aviat ho deixo córrer. No tinc forces i, a més, pensar en la Leire és dolorós. La veu em tremola quan li demano a l'Aitor si ha trucat a la seva mare:

—Sí, estan bé. No li ha dit res, a la nena. Només que hem baixat a Barcelona a buscar material per a la botiga. Després les trucaré...

Tanco els ulls. Negror. Imatges de monstres i al·lucinacions terrorífiques. Sensació angoixant de ser enterrada en vida. Malsons. Fantasmes atroços, salvatges, abominables. Nens esquelètics més morts que vius. Mosquits implacables. Les tenebres d'una Àfrica profunda, antiga, irreal, amb caníbals foscos que em deixen la gola seca. La terra, el terror de la foscor incomprendible. La por cega, irracional. Els obro de nou. Quan podré tancar-los sense que entrin al cervell aquestes visions fas-

tigoses? En poca estona deixo els llençols xops de suor. Em costa pensar, no puc alçar la vista, no puc menjar. Per evadir-me, penso en les nits al Sahel. En aquell silenci trencat per l'ase, que bramava de tant en tant. Silenci altre cop. En la sortida de l'avió, que em va suposar una bufetada d'aire calent: trenta graus a l'ombra. L'aparell es va aturar just al costat de la pista d'aterratge. Carregant anoracs i abrics i calçats amb sabates d'hivern, els passatgers vam haver de caminar una estona fins a l'ombra d'una construcció que rep el nom d'aeroport.

Era un sol edifici, amb el sostre de llauna abonyegada i les parets de colors indefinits, obert impúdicament cap a l'esplanada dels avions. Al seu voltant no hi havia res. Només el desert. El mobiliari de l'interior, atrotinat i cobert de sorra, eren uns bancs de plàstic esberlat a tall de sala d'espera; una barra de bar rere la qual uns policies d'aire sever i despectiu revisaven els passaports; i un parell de tauletes de fusta, amb plegament de tisora, on es facturaven els equipatges. Res més. Completaven l'ambient la piràmide caòtica i insegura de maletes, motxilles i bosses que uns treballadors havien projectat en un racó, les baranes de ferro rovellades que separaven el barracó de la pista i uns vàters a prova d'estómac.

A mesura que m'apropava a l'hangar, amb el jersei de llana als braços, intentava endevinar la cara de l'amiga entre totes les que esperaven rere les baranes. No va ser difícil trobar-la perquè, sempre elegant, amb un *saio* i un *missoro* carabasses de conjunt, destacava de la resta. I vaig veure que ella també em reconeixia entre els altres passatgers ja que de seguida se li va perfilar un somriure tímid en els llavis tatuats. Cada vegada més a prop, em vaig adonar que al costat de la Fatumata hi havia el pallasso de l'Amadú, el seu nebot. Saltava i saludava amb la mà d'una manera exagerada: com si jo fos l'amant que havia estat esperant durant anys. Finalment, quan vam ser la una al davant de l'altra, amb la barana de ferro al mig, vaig comprovar que a la Fatumata li brillaven els ulls. Ens vam abraçar. Feia dos anys que no ens vèiem.

Nuvolades i pensaments

Nuvolades i pensaments saluden
i se'n van sens que m'adoni del canvi

Núvols farcits de coto fluix remetent
joguines i nines dels teus prestatges
i penso en tu, que tothora em demanes
que m'impulsa a allunyar-me cada
hivern

Necessitat anual de fugida?
Viatges iniciàtics? De plaer?

Estols de núvols, aus migratòries,
es muden en nuvolades de sucre
com les que mengem a fira amb dits
enganxats. Intentaré que ho entenguis.
aquest viatge serà per a tu.

Dibuixos, històries i poesies
ompliran un quadern, un conte real
i potser algun dia, en mirar amunt
i saber-me entre els núvols,
somriuràs.